

MOJSTER KLASICNE GLASBE-

kratka biografija

Hajden je spadal v obdobje BAROKA IN KLASIKE. V to obdobje so spadali BACH, MOZART, HAJDEN IN HENDL.

ROJSTVO: 23. februar 1685, HALLAH

SMRT: 4. april 1759, LONDON

Sin brivca in dvornega kirurga. Händlov učitelj je bil Friedrich Wilhelm Zachow, organist Markove cerkve v Halle. Prve glasbene vtise je dobil Händel v Halle (evangelistična cerkvena glasba), v Leipzigu (nemške opere, Telemann), v Weissenfelsu (nemška opera, Joh. Philipp Kneger) in Berlinu (dvorni koncerti Sophie Charlotte). Začel je kot študent prava in sočasno organist v reformirani dvorni cerkvi v Halle in zbudil pozornost s cerkvenimi kantatami. Leta 1703 je šel kot violinist v hamburško opero, kjer je kmalu nastopal kot čembalist, kapelnik in skladatelj (štiri nemške opere, ohranjena Almira 1705). Leta 1706 je potoval v Italijo. V Rimu je bilo zanj odločilno srečanje s Arcangelom Corellijem (concerto grosso) in Carissimijevimi oratoriji (1708 je napisal za Rim svoja dva prva oratorija), v Neaplju je spoznal Scarlattija (neapeljska opera in solo kantate), v Benetkah je spoznal beneško opero (1709 je napisal za Benetke opero Agrippina), Agostina Steffanija (komorni dueti) in Domenica Scarlattija (glasba za čembalo). Med 1711-

HÄNDLOVA POTOVANJA

• HAMBURG:

Händel je začel potovati že kot mlad fant. Leta 1703, le eno leto po vpisu na univerzo, je opustil študij prava in se iz Halleja preselil v živahno mesto Hamburg. V nasprotju z večino nemških mest v tistem času je bil Hamburg svobodno mesto brez vladarja in imel je celo javno operno hišo. Händel se je preživljal s tem, da je igral in poučeval v opernem orkestru, najprej drugo violino, potem pa čembalo. Imel je veliko prijateljev še posebno Reinharda Keiserja, nadarjenega skladatelja, ki je dirigiral v Operi, in Johana Matthesona, mladega skladatelja in glasbenega komentatorja.

ZANIMIVOST: Čeprav sta se Händel in Mattheson nekoč sprla in pomerila v dvoboju, se je njuno prijateljstvo ohranilo.

Oba mlada moža sta se potegovala za mesto organista v bližnjem mestu. Toda menda ju je po obisku v tem mestu minila želja po tej službi, in sicer zaradi pogoja, da bi se bilo treba poročiti z nemikavno hčerko organista Buxtehudeja.

Po vrnitvi v Hamburg je začel pisati svojo prvo opero z naslovom **ALMIRA**, ki so jo prvič izvedli leta 1705 in je naletela na velikodušen sprejem. Druga in tretja opera sta bili manj uspešni. Tretjo je bilo celo potrebno razdeliti na dve operi: **Florindo in (dafne) Daphne**.

- **RIM:**

Leta 1706 je odpotoval v Rim, tam je dobil pomembne prijatelje med rimskimi aristokrati. **Njegov prvi oratorij je nastal in je bil izveden v Rimu leta 1707, maja istega leta pa je dobil službo pri markizu Ruspoliju, in sicer mesto domačega glasbenika.**

Ko se je širila njegova slava, so ga vabili v vsa večja glasbena središča po Italiji. **Konec leta 1709 je obiskal Benetke, kjer je njegova opera AGRIPPINA naletela na navdušen sprejem in so jo izvedli kar 27-krat. Njegov obisk v Italiji je bil uspešen v več pogledih, predvsem zato, ker je tekoče obvladal italijanski operni slog, pa tudi zato, ker je navezal stik z mnogimi pomembnimi osebnostmi. Med temi je bil tudi princ Ernest Avgust Hannoverški, brat hannovrskega volilnega kneza Jurija Ludvika, pozneje angleškega kralja Jurija I.**

- **LONDON:**

Umetnikov obisk v Londonu je trajal osem mesecev. Tja je prišel proti koncu leta 1710 in najbrž so ga zaradi njegovih hannovrskih zvez toplo sprejeli na dvoru kraljice Ane, kjer je priredil vsaj en koncert. Njegov pogled pa je bil usmerjen v opero. Njegovo prvo londonsko opero so uprizorili februarja 1711. RINALDO je doživel velikanski uspeh, čeprav so se mu kritiki posmehovali, češ da je v Angliji nesmiselno izvajati italijansko opero.

Med obiskom v Londonu se je seznanil Heideggrom in njegovo 10-letno nečakinjo Mary Granville, ki je postala njegova prijateljica in občudovalka za vse življenje. Londonska operna sezona se je končala junija in odletel je nazaj v Nemčijo.

15 mesecev je delal v Hannoveru, nato pa se je vrnil nazaj v London. Tam je hitro pripravil novi italijanski operi. **Leta 1712 je bil uprizorjen ZVESTI PASTIR, v začetku 1713 pa TESEO. Od leta 1713 od leta 1716 je živel v Burlingtonovi hiši (PIKADILJU) Piccadillyju. Tam sta grof in njegova mati sprejemala veliko pomembnih literarnih osebnosti, med njimi Alexandra Popa in Johna Gaya. Tega leta je napisal znano skladbo GLASBA NA VODI, katero naj bi po mnenju mnogih napisal, ker je hotel pomiriti jezo kralja Jurija I, saj naj bi se mu skladatelj nekaj časa izogibal in ne hotel delati za njega.**

POSLUŠALI BOMO GLASBA NA VODI : sestavljena iz 9 delov mi bomo poslušali 7 del.

ZANIMIVOST: leta 1727 je dobil naročilo naj napiše himno za kronanje Jurija I v Westminsterški opatiji, eno od teh DUHOVNIK ZADOK, odslej izvajajo pri vsakem kronanju.

Nasprotovanja s strani visoke angleške aristokracije, konkurentni boj z Bononcinijem, težave s samoljubnimi pevci so 1728 povzročili njegov bankrot, ki ga je se pospešil uspeh Gayeve in Pepuscheve Beggar's Opera. Haendel je 1729 drugič in 1734 tretjič poskusil obnoviti svoje gledališče. Končalo se je 1737 z njegovim gospodarskim in zdravstvenim polomom. Po kapi se je zdravil v Aachenu. Po 1740 se je posvetil oratoriju in letno napisal redno enega do dva.

Zadnje opere, uprizorjene v sezoni 1740-1741 so predvsem propadle in tedaj se je umaknil z opernega dela. Poleti 1741 se je na to pripravljajl s pisanjem novega dela, kot kaže, so ga proisili, naj bi napisal delo, ki bi ga izvedli v korist dublinskih dobrodelnih dejavnosti, zato si je izbral nabožno snov: MESIJEV PRIHOD, zložil je tudi SAMSONA. Višek njegovega potovanja je bil 13.aprila 1742 s krstno uprizoritvijo Mesije

Zadnje opere, uprizorjene v sezoni 1740-1741 so predvsem propadle in tedaj se je umaknil z opernega dela. Poleti 1741 se je na to pripravljajl s pisanjem novega dela, kot kaže, so ga proisili, naj bi napisal delo, ki bi ga izvedli **v korist dublinskih dobrodelnih dejavnosti, zato si je izbral nabožno snov: MESIJEV PRIHOD, zložil je tudi SAMSONA.** Višek njegovega potovanja je bil 13.aprila 1742 s krstno uprizoritvijo Mesije.

MESIJEV PRIHOD: zgrajen je iz 27 delov poslušali pa bomo 25 del ALELUJA.

1. Aachenski mir, s katerim se je končala vojna za avstrijsko nasledstvo, so formalno podpisali leta 1748. Jurij II je upal in pričakoval, da bo tisto, kar je imel za enega največjih dosežkov v svojem kraljevanju, doživelo izbruh navdušenega javnega proslavljanja. Vojna se je neodločno vlekla celih 10 let in Jurij si je tako močno želel zmagati, da je na bojišču osebno vodil svoje čete. Pet let pozneje sta kralj in država dočakala konec spora. Začeli so kovati veliki načrti že veliko v prej. Odločili so se za bleščeč ognjemet in izbrali skladatelja za to, da bo napisal skladbo za ta veseli dogodek.

Poslušali bomo glasbo : **glasba za kraljevi ognjemet** Sestavljena je iz 6 delov mi pa bomo poslušali 3 del

. Leta 1751 je oslepel ob komponiranju oratorija Jephta. Kot angleškega državljana so ga pokopali v (VESTMINSTERSKI)Westminsterski opatiji.

ZANIMIVOSTI

2. *Handel načeloma ni bil homoseksualec, ga pa nikoli niso videvali z ženskami in ko so ga povprašali zakaj ne mara ženske družbe, jim je odvrnil da preprosto nima časa (sumljivo). Handel je v mlajših letih prijateljeval z Johannom Matthesonom, in zdi se da so domneve da se je med njima pletlo več kot prijateljstvo, kar resnične.*

DELA

Preko 40 oper; preko 30 oratorijev; dva pasijona, dva tedeuma; ode, himne, anthems (zborni psalmi z orkestrom) solo kantate.

Instrumentalna dela: 12 solo sonat 13 triosonat , 5 ork.koncertov , glasba na vodi; glasba ob ognjemetu; 20 orgleskih koncertov; klavirska dela

LITERATURA

- **Zbirka: MOJSTRI KLASIČNE GLASBE**
- **Zbirka: GLASBENI VODNIK**
- **Internet**